

Trumpa informacija apie Airijos socialinės rūpybos sistemą

STRONGER TOGETHER

**CONGRESS
CENTRES
NETWORK**

Lithuanian

Padėka

There are English, Polish, Russian, Lithuanian and Latvian versions of this booklet available.

We gratefully acknowledge the financial assistance received from the Department of Social and Family Affairs for the publication of these booklets.

We would also like to thank Ciara Murray who wrote the English-language version and DCU Language Services who provided translations of the text from English into Polish, Russian, Lithuanian and Latvian.

Turinys

Padėka	2
Turinys	3
Informacija	2
Kaip veikia sistema	
Socialinio draudimo išmokos	3
Socialinio draudimo duomenų apsauga	4
Socialinės pagalbos išmokos	4
Visuotinės išmokos	5
Papildoma parama	6
Kiek išmokėta pinigų	7
Socialinė pagalba ir nuolatinio gyventojų statusas	9
Socialinė apsauga ir judėjimas Europos Sąjungoje	10
Paraiškos dėl išmokų	11
Sprendimai ir jų apskundimas	12
Bedarbio pašalpos	14
Ligos ir nedarbingumo pašalpos	14
Rūpyba	16
Našlių ir našlaičių pensijos	17
Motinytės/tėvystės išmokos	18
Nėštumo išmokos	19
Parama vaikui	19
Senatvės ir išankstinės pensijos	20
Papildomų išmokų schema	21
Darbas ir paraiškos dėl socialinių pašalpų	23

Informacija

Socialinės rūpybos ir šeimos reikalų departamenetas (DSFA) yra valstybinis padalinys, kuris kontroliuoja ir administruoja didžiausią dalį finansinės paramos. Kitą dalį paramos administruoja Sveikatos apsaugos departamentas per vietinius sveikatos centrus.

Socialinės rūpybos sistema yra gana sudėtinga, todėl turėtumėte gauti kaip įmanoma daugiau informacijos apie tai. Šis bukletas yra skirtas pateikti jums esminę informaciją apie teikiamas paslaugas.

Šiame buklete pateikiama naujausia sutrumpinta informacija, kurią galite rasti DSFA tinklalapyje www.welfare.ie.

Jūs galite asmeniškai kreiptis dėl socialinės paramos išmokų. Informaciją galite gauti:

- vietiniuose socialinės rūpybos skyriuose;
- sveikatos centruose.

Taip pat individualią pagalbą suteikti ir patarti jums gali:

- Kongreso centrų tinklas (Congress Centres Network);
- Gyventojų informavimo centrai (CICs);
- Finansinių paslaugų ir biudžeto tarnyba (MABS).

Norėdami rasti aukščiau išvardintų institucijų adresus, pabandykite ieškoti:

- Telefonų informacijoje
- Susisiekite su vietiniu Kongreso centru – kontaktai 46 psl.
- Adresai: **www.citizensinformation.ie**

6 Kaip veikia sistema

Airijos socialinės rūpybos sistema teikia 4 rūšių finansinę paramą:

- socialinio draudimo išmokas;
- socialines pašalpas;
- visuotines išmokas;
- papildomas išmokas/kompensacijas.

Socialinio draudimo išmokos

Šios išmokos yra teikiamos vadovaujantis **dviem** principais:

1. Jūs privalote turėti teisę gauti socialinio draudimo išmokas (PRSI), t.y. turėti savo PRSI numerį. Dauguma dirbančiųjų moka įmokas už kiekvieną darbo savaitę jei tai sudaro daugiau nei 38 EUR. Socialinio draudimo įmokos kartais yra vadinamos „spaudais“ (stamps).

Jei netenkate darbo ar susergate, jūs turite teisę į **kredito įmokas** už kiekvieną nedarbo savaitę. Ši pašalpa

vadinama kreditu. Taip jums padedama neprarasti socialinio draudimo. Žr. žemiau.

7

Kiekvienai įmokai taikoma skirtinga socialinio draudimo įmokų tvarka.

2. Jūsų situacija taip pat privalo atitikti nustatytą įmokų mokėjimo tvarką. Pavyzdžiui, jei netenkate darbo ir norite kreiptis dėl pašalpos, jūs turite įrodyti, kad tikrai bandėte ieškoti darbo.

Jūsų socialinio draudimo duomenų apsauga

Kreditai: Jei praradote darbą, jūsų darbovietė nebemokės už jus socialinio draudimo įmokų. Kad išlaikytumėte socialinį draudimą, jūs galite mokėti kredito įmokas už kiekvieną nedarbo savaitę. Daugumoje atvejų kreditai yra skiriami automatiškai. Kitais atvejais jūs turite kreiptis dėl kredito suteikimo.

Kad galėtumėte gauti teisę mokėti kredito įmokas, privalote atitikti nustatytus reikalavimus. Jei atitinkate visus reikalavimus, patartina pasitikrinti ar gaunate visus jums priklausančius kreditus. Jei negaunate kredito, galite netekti priklausančių išmokų.

- 8 „Namų šeimininkų/-ų“ planas: Šis planas taikomas tuo atveju, jei jūs netenkate darbo ir neatitinkate nustatytų reikalavimų kreditui gauti. Schema nepadedą jums mokėti įmokų, bet padeda išlaikyti teisę ateityje gauti pensiją.

Informacija internete

Kreditai: www.welfare.ie/publications/sw12

„Namų šeimininkų/-ų“ planas: www.welfare.ie/publications/sw1

Socialinės pašalpos

Jei jūsų situacija neatitinka nustatytų sąlygų draudimui gauti, jūs galite gauti pašalpas. Pagrindinės sąlygos pašalpoms gauti:

1. Jūs turite praeiti „**materialinės situacijos patikrinimą**“. Šis patikrinimas – tai nustatyti reikalavimai, pagal kuriuos įvertinama jūsų situacija, atsižvelgiant į savaitės pajamas, piniginius įsipareigojimus ar grynus pinigus, kuriuos galite turėti.

Šio patikrinimo metu nustatomas jūsų situacijos lygis. Jei įvertinama, kad jūsų situacija sunki, jūs galite tikėtis visapusės paramos. Jei nustatoma, kad jūsų situacija nėra labai sunki, jūs

vis tiek galite tikėtis paramos, jei jūsų pajamos yra mažesnės už nustatytą minimalų lygį. Suma, kurią gausite, bus mažesnė už pilną nustatytą pašalpos sumą.

Dažnai skiriant pašalpą yra taikoma nefiksuojamų pajamų taisyklė. Tai yra uždėtis į kurį materialinės situacijos patikrinimo metu nėra atsižvelgiama

2. Jūsų situacija turi atitikti nustatytą tvarką. Pavyzdžiui, jei netekote darbo, norėdami gauti išmokas, jūs turite įrodyti, kad “bandėte susirasti darbą”.
3. Daugeliu atveju, kreipiantis dėl pašalpų, jūs privalote įrodyti, kad jūs esate nuolatinis šalies gyventojas. Tai vadinama HRC sąlyga – **daugiau informacijos rasite 16 psl.**

Visuotinės išmokos

Netaikoma jokia socialinio draudimo įmokų mokėjimo tvarka ar situacijos patikrinimai. Tiesiog jūsų situacija turi atitikti nustatytą tvarką.

Yra mokamos dvi pagrindinės visuotinės išmokos:

- išmoka už vaiką;

- 10
- nemokamas naudojimas visuomeniniu transportu

Papildoma finansinė parama

Teikiamos papildomos išmokos prie jūsų pagrindinės socialinės rūpybos išmokos.

Tačiau ši parama teikiama ne visiems asmenims. Asmenys dažniausiai įvertinami situacijos patikrinimo metu ir gali būti priklausomi nuo kitų asmenų, gaunančių tam tikras išmokas.

- Pašalpos gydymui: taikomos draudimo taisyklės. Kompensacijos kai kurioms akių/dantų bei klausos gydymo reikmėms. www.welfare.ie/publications/sw24
- Transporto išlaidų kompensacijos/nemokamas lydinčiojo asmens bilietas. www.welfare.ie/publications/sw40
- Pašalpos namų ūkio reikmėms: mokesčių kompensacijos už elektrą/dujas, telefono ryšį ir televiziją. www.welfare.ie/publications/sw107
- Valstybinė kuro schema: Išlaidų kurui kompensacijos. www.welfare.ie/publications/sw17

- Bedūmio kuro schema: Išlaidų kurui kompensacijos tankiai apgyvendintose zonose.
www.welfare.ie/publications/sw17a
- Vieniųjų žmonių pašalpos.
www.welfare.ie/publications/sw36

Papildomos socialinės pašalpos (SWA)

Vienkartinės išmokos, įmokų kompensacijos, nuomos/turto įkeitimo kompensacijos – **daugiau informacijos ieškokite 21 psl.**

Išmoka šeimai taikoma asmenims

Didžiausia mokama kiekvienos socialinės rūpybos išmokos suma pateikiama **Socialinės rūpybos išmokų dydžių buklete (SW19)**. Suma, kurią jūs galite gauti, susideda iš:

- Asmeninė nustatyta suma ir papildomos

„**Oficialiai išlaikomas suaugęs asmuo**“: jei jūsų sutuoktinio savaitės pajamos neatskaičius mokesčių yra mažiau nei 100 EUR, laikoma, kad jis yra jūsų išlaikytinis. Jei jo pajamos yra nuo 100 EUR iki 280 EUR, jūs galite gauti atitinkamą mažesnę sumą už jį.

„**Oficialiai išlaikomas vaikas**“: vaikas iki 18 metų dažniausiai priskiriamas oficialiai išlaikomų vaikų kategorijai. Kai kuriais atvejais išmokos vaikus išlaikantiems asmenims taip pat mokamos ir už vaikus sulaukusius 18 metų. Jei gaunate bedarbio pašalpą, ligos pašalpą, nelaimingo atsitikimo pašalpą / nedarbingumo pensiją (nedarbingumo išmoką) ir sveikatos ir saugumo išmoką, negausite išmokos už jūsų vaiką, jei jūsų sutuoktinio arba partnerio savaitinės pajamos yra 400,00 ar daugiau.

Arba

13

- Išmokos šeimai dydis Ji taikoma asmenims, kurie gauna nedarbingumo išmoką, ūkio pagalbos arba bedarbio pašalpą. Gaunama suma priklauso nuo šeimos dydžio.

Atminkite, kad jeigu jums mokama nuo jūsų lėšų **priklausanti išmoka**, jos dydis bus sumažintas jūsų lėšų dydžiu.

Online information

Rates of payment: www.welfare.ie/publications/sw19/sw19

Dependents: Children: www.welfare.ie/foi/depsqc

Adults: www.welfare.ie/foi/depsqa

Dvi socialinės rūpybos išmokos

Kai kuriais atvejais gali būti skiriamos dvi pašalpos tuo pačiu metu, bet tik tais atvejais, jei jūs atitinkate visas nustatytas sąlygas abiem pašalpoms.

Jei gaunate našlės/našlio pensiją, pašalpą už mirusįjį ar išmoką, esant vienam iš tėvų, tuo pačiu metu, jūs galite gauti vieną iš žemiau išvardintų išmokų:

- ligos pašalpą;
- nelaimingo atsitikimo pašalpą;
- motinystės pašalpą;
- nedarbingumo išmoką arba
- bedarbio pašalpą.

Jūsų gaunama suma bus apribota – gausite pilną išmoką ir dalį kitos išmokos atitinkamai pagal asmeninius kriterijus.

Slaugytojai

Jei jūs (ar jūsų sutuoktinis) esate slaugytojas, jums prie socialinės rūpybos išmokos dar gali būti skirta slaugytojo pašalpa. Bet tai taikoma ne visais atvejais. **Daugiau informacijos rasite 29 psl.**

Globėjai

Jei esate globėjas, galite kreiptis dėl bet kokios socialinės rūpybos išmokos prie globėjo pašalpos. Jūs negausite padidintos pašalpos už išlaikomą vaiką. Vaikui už kurį yra skiriama globėjo pašalpa, taip pat gali būti skirta kita socialinės rūpybos išmoka tuo pačiu metu.

Informacija internete:

www.welfare.ie/foi/overlapping

Socialinės pašalpos ir nuolatinio gyventojų statusas (HRC)

Asmuo, besikreipiantis dėl socialinės rūpybos išmokos, privalo įrodyti, kad jis yra nuolatinis šalies gyventojas. Tai netaikoma draudimo išmokoms.

Kad būtumėte įvardintas kaip nuolatinis šalies gyventojas, neužtenka vien tik gyventi šalyje. Turi būti patikrinta daug asmens gyvenimo aspektų, kad būtų nuspręsta, ar jis nuolat gyvena šalyje ar ruošiasi gyventi nuolat. Tai vadinama „pagrindinė situacija“. Departamentas pagrįdė kreipia dėmesį į tai:

- kiek laiko ir kaip gyvenate mūsų ar kurioje kitoje šalyje;
- kiek laiko ir dėl kokių priežasčių negyvenote šioje šalyje;
- kokį darbą ir koku būdu dirbate;
- kokia jūsų situacija;
- kokie jūsų ateities planai, esant dabartinei situacijai.

Įrodymo pareiga

Jei jūs gyvenote už šalies ribų ilgiau nei 2 metus, jūs automatiškai laikomas nenuolatiniu šalies gyventoju. O jūsų pareiga yra įrodyti, kaip yra iš tikrųjų.

Jei jūs gyvenote šalyje ar bendroje teritorijoje 2 ar daugiau metų, jūs privalote įrodyti, kad esate nuolatinis gyventojas, nes tai dar nėra prielaida, kad atitinkate sąlygas.

- Asmuo, kuris neatitinka nuolatinio gyventojų sąlygos pagal šalies įstatymus, gali kreiptis dėl išmokų pagal Europos įstatymus. Žr. sekančiame puslapyje.

Informacija internete:

www.welfare.ie/foi/habres

Socialinė apsauga ir judėjimas Europos Sąjungoje

Socialinio draudimo išmokos: Europos Komisijos direktyvos saugo ir koordinuoja jūsų teises į socialinį saugumą, jei gyvenate Europos Sąjungoje. Šios protekcijos galioja tik tada kai jūs keliatės iš vienos ES šalies į kitą.

Jūs turite teisę gauti socialines išmokas kiekvienoje Europos ekonominės erdvės (EEE) šalyje.

Socialinės pašalpos: pašalpos minimalias pajamas gaunantiems dirbantiems imigrantams mokamos tokia pačia tvarka kaip ir Airijos piliečiams. Be to, turite teisę kreiptis dėl pašalpos pagal Papildomos socialinės rūpybos pašalpu schemą (žr. 40 psl.) jei jums neskiriama kita parama, nes neatitinkate nuolatinio šalies gyventojų statuso – daugiau informacijos rasite 9 psl.

ES teisė ir išmokos šeimoms: Prie šeimos išmokų priskiriama: vaiko pašalpa, pašalpa esant vienam iš tėvų, globėjo (ne mėnesinė) pašalpa ir pagalba mažas pajamas gaunančioms šeimoms (FIS). Pagal valstybinius įstatymus, norėdami gauti šias išmokas (išskyrus FIS), privalote būti nuolatinio šalies gyventojų – daugiau informacijos rasite 16 psl.

- Jei dėl HRC sąlygos negalite gauti pašalpos, ją galite gauti pagal ES įstatymus. Tai reiškia, kad jūs nebūtinai turite atitikti nuolatinio šalies gyventojų sąlygą, jei esate Europos ekonominės erdvės gyventojas, dirbantis Airijoje ir priklausantis Airijos PRSI sistemai.
- Jūs taip pat galite kreiptis dėl šeimos išmokų, jei esate bedarbis ir gaunate ieškančio darbo asmens išmokas.
- Jūs galite gauti išmokas šeimai net ir tuo atveju, jei jūsų vaikai gyvena kitoje Europos ekonominės erdvės šalyje. Išmokos dydis priklauso nuo nustatyto šeimos išmokų dydžio toje šalyje, kur gyvena jūsų vaikai.

Dvišalės socialinio draudimo sutartys: Jei dirbote šalyje, kuri nėra Europos ekonominėje erdvėje (EEE), turite pasitikrinti, ar Airija yra sudariusi dvišalę socialinės apsaugos sutartį su ta šalimi.

Informacija internete

EK direktyvų ir dvišalės socialinės apsaugos santrumpa:

- o www.welfare.ie/publications/sw4/s3
- o www.welfare.ie/foi/euregs
- o www.welfare.ie/foi/bilateralguide

Žr. informaciją apie ES Socialinę rūpybą

www.ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/eulisses/jetspeed/

Prašymai dėl išmokų

Norėdami gauti socialinės rūpybos išmokas ir turėti visas valstybines garantijas, jūs privalote **turėti asmeninį socialinio draudimo numerį (PPS)**. Šis numeris yra speciali asmens identifikavimo forma. Jei dar neturite savo socialinio draudimo numerio, turėtumėte kreiptis į savo vietinį socialinės rūpybos skyrių.

Jūs turėsite užpildyti prašymo formą ir pateikti reikiamus dokumentus. Taip pat jums gali būti paskirtas pokalbis su socialinės rūpybos inspektoriumi (Social Welfare Inspector). Jei kreipiatės dėl neįgalumo ar ligos pašalpos, privalote turėti medicininio patikrinimo išvadas iš medicinos įstaigos. Kol laukiate sprendimo dėl pašalpos skyrimo, galite kreiptis į socialinės rūpybos darbuotoją (Community Welfare Officer) savo rajono medicinos įstaigoje. **Daugiau informacijos rasite 40 psl.**

Visada privalote pranešti Socialinių ir šeimos reikalų departamentui apie bet kokius jūsų gyvenimo sąlygų pasikeitimus.

Kontaktai: (socialinės rūpybos skyriai ir sveikatos centrai)

- Reikiamą adresą rasite www.citizensinformation.ie tinklalapyje ar vietinėje telefonų knygoje

Sprendimai ir jų apskundimas

Sprendimai: Jūs turite teisę kreiptis dėl išmokos ir gauti raštišką sprendimą. Jei jums atsisakoma mokėti išmokas, sprendime turi būti nurodytos priežastys.

Daugumą sprendimų, susijusių su socialiniais reikalais ar socialinio draudimo išmokomis, priima Socialinių pašalpų padalinio tarnautojai, vadinami „sprendimo teisę turinčiais pareigūnais“ (Deciding Officers). Jei likote nepatenkintas gautu sprendimu, turite teisę, su tuo pačiu prašymu, kreiptis į Socialinės rūpybos klausimų apskundimo tarnybą (Social Welfare Appeals Office). Pareigūnas dažniausiai jums pasiūlys galimybę pateikti daugiau įrodymų, kad jūsų skundas būtų patenkintas dar prieš apskundžiant sprendimą.

Administracinių sprendimų nepriima minėti sprendimo teisę turintys pareigūnai. Administracinio sprendimo apskūsti negalima. Bet jūs galite kreiptis dėl jūsų bylos peržiūrėjimo ir/arba paduoti skundą ombudsmenui.

Papildomos socialinės pašalpos (SWA) – žr. 40 psl. Sprendimus, susijusius su papildomomis socialinėmis pašalpomis, priima bendruomenės reikalų pareigūnai (Community Welfare Officers) arba vyresnieji bendruomenės

reikalų pareigūnai (Superintendent Community Welfare Officers), dirbantys Sveikatos centruose.

23

Jei nesutinkate su sprendimu, susijusiu su mokėjimu pagal šią schemą, pirmiausia privalote kreiptis į vietinį Sveikatos tarnybos nusiskundimų priėmimo skyrių (Health Service Executive Appeals Office). Jei jūsų skundas nėra patenkinamas, galite kreiptis į Socialinės rūpybos klausimų apskundimo tarnybą (Social Welfare Appeals Office, išskyrus atvejus, kai kreipiamasi dėl išmokų išskirtinėms ar skubioms reikmėms.

Skundų peržiūrėjimo procesas: jūs turite pateikti skundą raštu, išdėstydamas situaciją ir galite reikalauti pateikti jums visus dokumentus susijusius su jūsų nepatenkintu prašymu. Tam jūs turite teisę pagal Teisės gauti informaciją įstatymą. Jūs taip pat turėtumėte reikalauti tiesioginio pokalbio, kurio metu galėsite detaliau paaiškinti jūsų situaciją.

Jei kreipiatės norėdami apskųsti sprendimą dėl ligos/invalidumo išmokos (jei priežastis medicininė), jūs būsite paprašyti praeiti medicininę apžiūrą dar kartą.

Ombudsmeno tarnyba: jei gaunate neigiamą atsakymą dėl jūsų skundo, galite pateikti skundą Ombudsmeno tarnybai.

Informacija internete

Socialinės rūpybos klausimų apskundimo tarnyba: www.socialwelfareappeals.ie

Sveikatos tarnybos nusiskundimų priėmimo skyrius:
susisieki su pagrindine tarnyba jūsų rajone: www.hse.ie

Pašalpos: Kongreso centrų tinklas - www.ictu.ie, Gyventojų informavimo centrai - www.citizensinformation ar Finansinių konsultacijų tarnyba - www.mabs.ie .

Medicininė pagalba: www.welfare.ie/publications/mrinfo1

Ombudsmenas: www.ombudsman.gov.ie

Unemployment

Jei esate bedarbis ar ką tik praradote darbą, jums gali būti skirta viena iš žemiau išvardintų išmokų:

Bedarbio išmokos: taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka.

Bedarbio pašalpa: privalote būti nuolatinis šalies gyventojas ir praeiti situacijos patikrinimą. **Daugiau informacijos rasite 8 ir 16 psl.**

Abiem atvejais, jūs turite būti:

- Tinkamas ir galintis dirbti, bei beieškantis darbo
- Darbas ir išmokų gavimas – 43 psl.
- Gaunant dvi socialines išmokas – 14 psl.
- Jūsų draudimo duomenų apsauga – 7 psl.
- Skubi parama – 10 psl.

Informacija internete

www.citizensinformation.ie/categories/social-welfare/social-welfare-payments/unemployed-people

Ligos ir nedarbingumo pašalpos

Jei sergate ir (arba) turite invalidumą, jums gali būti skirta viena iš žemiau išvardintų išmokų:

Ligos išmoka: taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka. Suteikiama tik tais atvejais, kai nedarbingas.

Invalidumo pensija: taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka. Suteikiama tik tais atvejais, kai esate nuolatos negalite dirbti dėl ligos ar neįgalumo.

Nedarbingumo pašalpa: privalote būti nuolatinis šalies gyventojas ir praeiti situacijos patikrinimą – **daugiau informacijos rasite 8 ir 16 psl.** Privalote turėti neįgalumo ar ligos pažymą, kuri iš esmės apriboja jūsų galimybę dirbti.

- Norint nustatyti priežastis dėl ko nesate tinkamas dirbti, jūs galite būti paprašytas praeiti medicininę apžiūrą vienoje iš Socialinių ir šeimos reikalų skyriaus medicinos įstaigų.

Taip pat gali būti skiriamos šios išmokos:

Aklųjų pensija: skiriama regėjimo negalią turintiems asmenims, kurių materialinė situacija taip pat yra patikrinama.

Profesinių susirgimų schema: Išmokos apdraustiems darbuotojams, kurie prarado sveikatą dėl kenksmingų darbo sąlygų ar nelaimingo atsitikimo darbe.

Papildomos socialinės pašalpos (SWA): mokamos asmenims, kurie negali dirbti, bet praėjo situacijos patikrinimą ir negauna jokių išmokų.

- Darbas ir išmokų gavimas – 43 psl.
- Gaunant dvi socialines išmokas – 14 psl.
- Jūsų draudimo duomenų apsauga – 7 psl.
- Skubi parama – 10 psl.
- Rūpyba –16 psl.

Informacija internete

Ligos išmokos: www.welfare.ie/publications/sw119

Invalidumo pensija: www.welfare.ie/publications/sw44

Nedarbingumo pašalpa: www.welfare.ie/publications/sw29

Aklųjų pensija: www.welfare.ie/publications/sw76

Profesiniai susirgimai: www.welfare.ie/schemes/ill/oib

Socialinės rūpybos pašalpos:
www.welfare.ie/publications/sw54

Rūpyba

Jei tampate slaugytoju asmens, kuriam reikalinga pastovi priežiūra, jums gali būti skirta viena iš žemiau nurodytų išmokų:

Slaugytojo išmoka: taikoma socialinio draudimo ir darbo išmokų mokėjimo tvarka.

Slaugytojo pašalpa: taikomas situacijos patikrinimas – daugiau informacijos rasite 8 psl.

„Pusinė“ slaugytojo pašalpa: taikomas situacijos patikrinimas. Ši pašalpa mokama, jei esate slaugytojas, bet tuo pat metu gaunate kitą socialinės rūpybos išmoką. Tokia išmoka nėra mokama, jei gaunate bedarbio ar papildomą socialinės rūpybos pašalpą.

- Norėdami gauti slaugytojo ar „pusinę“ slaugytojo pašalpą, turite būti nuolatinis šalies gyventojas. Daugiau informacijos rasite 29 psl.

Slaugos vienkartinė pašalpa: tai vieną kart metuose mokama išmoka slaugytojams, suteikiama nekeltant jokių reikalavimų.

30 **Norėdami gauti aukščiau išvardintas išmokas, privalote atitikti reikalavimus, keliamus slaugytojams ir slaugomiems asmenims.**

- o Darbas ir išmokų gavimas – 43 psl.
- o Jūsų draudimo duomenų apsauga – 7 psl.
- o Skubi parama – 10 psl.

Informacija internete

Slaugytojo pašalpa www.welfare.ie/publications/sw41

Slaugytojo išmoka: www.welfare.ie/publications/sw49

Slaugos vienkartinė pašalpa: www.welfare.ie/publications/sw113

Netektis

Jei miršta jūsu sutuoktinis, jums gali būti skiriamos žemiau išvardintos išmokos:

Našlio/našlės mėnesinė pensija: taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka.

Našlio/našlės ne mėnesinė pensija: turite praėti situacijos patikrinimą ir būti nuolatinis šalies gyventojas – daugiau informacijos rasite 8 ir 16 psl. Jei turite vaikų, žr. 33 psl.

Nereikalaujama, kad Jūs būtina būtinai turite būti gyvenęs kartu su tuo asmeniu

- Jūs turite teisę gauti aukščiau išvardintas išmokas net jei buvote išsiskyręs su sutuoktiniu

Našliu likusio gimdytojo vienkartinė pašalpa: Tai vienkartinė išmoka skiriama mirus vienam iš sutuoktinių.

Netekties vienkartinė pašalpa: taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka. Tai vienkartinė pašalpa, suteikiama laidojimo išlaidoms apmokėti.

Pašalpa už mirusįjį: Šios išmokos mokamos asmenų, mirusių dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar dėl profesinės ligos, šeimos nariams.

- Darbas ir išmokų gavimas – 43 psl.
- Gaunant dvi socialines išmokas – 14 psl.
- Jūsų draudimo duomenų apsauga – 7 psl.
- Skubi parama – 10 psl.

Informacija internete

Našlio/našlės mėnesinė ir ne mėnesinė pensija:

www.welfare.ie/publications/sw25

www.welfare.ie/publications/sw114

Našliu likusio gimdytojo vienkartinė pašalpa:

www.welfare.ie/publications/sw26

Netekties vienkartinė pašalpa:

www.welfare.ie/publications/sw47

Pašalpa už mirusįjį:

www.welfare.ie/publications/sw32

Pagalba vienišam tėvui/motinai

Jei vienas auginate vaiką ar vaikus, galite kreiptis dėl vienos iš šių išmokų:

Našlio tėvo/našlės motinos pašalpa: jūs turite praeiti situacijos patikrinimą ir būti nuolatinis šalies gyventojas – **daugiau informacijos ieškokite 8 ir 16 psl.**

- Taip pat jūs turėsite dėti pastangas, prašydami išlaikymo iš sutuoktinio. Abu tėvai teisiškai yra atsakingi už vaikų ir sutuoktinio išlaikymą (jei susituokę ar išsituokę).

Jei esate našlys ar našlė (taip pat išsiskyręs našlys/našlė) ir vienas auginate vaiką ar vaikus, jums gali būti skirta:

Našlio/našlės pensija: taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka. **Žr. “Netektis” ankstesniame puslapyje.**

- Norėdamas gauti aukščiau nurodytas išmokas, neprivalote būti gyvenęs kartu su sutuoktiniu;
- Dalis uždirbamų pinigų gali būti neskaičiuojama nustatant išmokos dydį.

- 34
- Darbas ir išmokų gavimas – 43 psl.
  - Gaunant dvi socialines išmokas – 14 psl.
  - Jūsų draudimo duomenų apsauga – 7 psl.
  - Skubi parama – 10 psl.

Informacija internete

Vienišo tėvo/motinos pašalpa:

www.welfare.ie/publications/sw82

Priežiūra: www.welfare.ie/foi/liabrelmaintrec

Nėštumas

Jei laukiatės kūdikio, jums gali būti skirtos:

Motinytės išmokos: Taikoma socialinio draudimo ir darbo išmokų mokėjimo tvarka.

- Jei jums neskiriama motinytės pašalpa, galite kreiptis dėl bedarbystės pašalpos, kol esate motinytės atostogose.

Sveikatos ir saugumo išmokos: Taikoma socialinio draudimo ir darbo išmokų mokėjimo tvarka. Šios išmokos gali būti mokamos nėštumo metu ir kai turite nustoti dirbti dėl sveikatos ir saugumo.

- Gaunant dvi socialines išmokas – 14 psl.
- Jūsų draudimo duomenų apsauga – 7 psl.
- Skubi parama – 10 psl.

Informacija internete

www.welfare.ie/publications/sw11

www.welfare.ie/publications/sw21

Parama vaikui

Vaiko auginimo išmokos: papildoma suma gali būti skiriama prie jūsų socialinės rūpybos išmokos už kiekvieną jūsų išlaikomą vaiką. **Daugiau informacijos rasite 7 psl.**

Išmokos už vaiką: Ši išmoka skiriama visiems, turintiems vaikų, kuriuos reikia išlaikyti. Jūs taip pat turite būti nuolatinis šalies gyventojas – **daugiau informacijos rasite 9 psl.**

Pašalpa už mažamečius vaikus: ši pašalpa mokama už kiekvieną vaiką iki 6 metų, kurį jūs išlaikote.

Globėjo išmoka (mėnesinė): taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka. Ji mokama, jei esate įvaikinto ar našlaičiu likusio vaiko globėjas.

Globėjo išmoka (ne mėnesinė): taikoma ta pati tvarka kaip nurodyta aukščiau, bet šiuo atveju vaikas turi atitikti nustatytus reikalavimus. **Daugiau informacijos rasite 4 psl.**

Įvaikinimo išmokos: taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka. Šios išmokos mokamos tuo atveju, jei įsivaikinate vaiką ir dėl to išėjote iš darbo.

- Gaunant dvi socialines išmokas – 14 psl.
- Jūsų draudimo duomenų apsauga – 7 psl.
- Skubi parama – 10 psl.

Informacija internete

Pašalpa vaikui: www.welfare.ie/publications/sw42

Globėjo pašalpa: www.welfare.ie/publications/sw115

Įvaikinimo pašalpa: www.welfare.ie/publications/sw37

Pensijos ir vyresnio amžiaus asmenys

Jei sulaukėte pensijos ir buvote atleistas iš darbo, jums gali būti skirta:

Valstybinė pensija (pereinamojo laikotarpio): taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka. Privalote būti sulaukęs 65 metų amžiaus ir būti išėjęs į pensiją. Leidžiama didžiausia uždarbio per savaitę suma yra 38 EUR. Išmoka mokama iki tol, kol sueis 66 metai.

Jei sulaukėte 66 ir daugiau metų, jums gali būti skiriama:

Valstybinė pensija (įmokų pagrindu): taikoma socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarka.

Valstybinė pensija (ne mėnesinė): Privalote būti nuolatinis šalies gyventojas ir turite praeiti situacijos patikrinimą. Daugiau informacijos rasite 8 ir 16 psl.

- Darbas ir išmokų gavimas – 43 psl.
- Jūsų draudimo duomenų apsauga – 7 psl.
- Skubi parama – 10 psl.

Informacija internete

39

Valstybinė pensija (mėnesinė ir pereinamojo laikotarpio)
www.welfare.ie/publications/sw118

Valstybinė pensija (ne įmokų pagrindu)
www.welfare.ie/publications/sw116

Socialinės rūpybos pašalpa (SWA)

Šią socialinės rūpybos schemą, Socialinių ir šeimos reikalų departamento pavedimu, administruoja Sveikatos paslaugų specialistai, dirbantys vietinėse medicinos įstaigose.

- Socialinės rūpybos išmokoms gauti, turite praeiti situacijos patikrinimą. Daugiau informacijos rasite 4 psl.
- Dažniausiai neturite teisės gauti socialinės rūpybos išmokų, jei dirbate daugiau nei 30 valandų per savaitę, esate dieninio skyriaus studentas arba esate susijęs su prekybiniais ginčais. Be to, šiuo atveju taikomos išimtys.
- Turite būti nuolatinis šalies gyventojas (žr. 16 psl.), išskyrus atvejus, kai kreipiamasi dėl išmokų išskirtiniams ar skubiems atvejams.
- Kiekviena išmoka mokama taikant specialią tvarką, pagal kurią nustatoma ar jūsų atvejis tinkamas.

Pagal šią schemą jūs galite gauti vieną iš žemiau išvardintų išmokų:

Pagrindinė socialinės rūpybos išmoka (SWA): jūs turite praeiti situacijos patikrinimą ir būti nuolatinis šalies gyventojas. Daugiau informacijos rasite 8 ir 16 psl. Išmoka mokama jei neturite kitų pajamų arba esate padavęs prašymą socialinės rūpybos pašalpai gauti arba neturite teisės į tokią pašalpą.

Nuomos/turto įkeitimo pašalpos: jūs turite praeiti situacijos patikrinimą ir būti nuolatinis šalies gyventojas Daugiau informacijos rasite 8 ir 16 psl. Taip pat kreipiama dėmesys į jūsų buitinius poreikius.

Išmokos išskirtinėms reikmėms: tai vienkartinės išmokos išskirtiniams poreikiams. Pavyzdžiui, padeda sumokėti kreditą už butą kol neturite jokių pajamų.

Išmokos skubioms reikmėms: tai vienkartinės išmokos asmenims, esantiems kritinėse situacijose, kurie negali gauti socialinės rūpybos pašalpos. Tai lyg ir negražinama paskola.

Pašalpa spec. maistui: ši pašalpa mokama kas savaitę asmenims, kuriems dėl sveikatos yra paskirta speciali dieta.

Mokinių pašalpa aprangai ir apavui: tai vienkartinė pašalpa mokama mažas pajamas turinčioms šeimoms su mokyklinio amžiaus vaikais.

Informacija internete

Socialinės rūpybos pašalpa:

www.welfare.ie/publications/sw54

Mokinių pašalpa aprangai ir apavui:

www.welfare.ie/publications/sw75

Gairės apie socialinės rūpybos pašalpas:

www.welfare.ie/foi/swa

Parama dirbantiems asmenims

Sistema yra gana sudėtinga, nes kiekvienai išmokai gauti, reikia atitikti atitinkamus reikalavimus. Turite atkreipti dėmesį ar galite dirbti ar mokytis kol gaunate išmokas.

Pagrindinių dalykų santrauka

Neįgalumo išmokos: Jei gaunate neįgalumo ar ligos pašalpą, pirmiausia turite gauti leidimą dirbti ar lankyti mokomuosius kursus iš Socialinių ir šeimos reikalų skyriaus. Tai gali padėti jums susigrąžinti darbingumą.

Globėjų išmokos: privalote dirbti ne daugiau nei 15 valandų per savaitę.

Bedarbio išmokos: privalote dirbti ne daugiau nei 3 dienas per savaitę (sekmadieniai neįskaičiuojami).

Pašalpos: jei jūs turite leidimą dirbti, Socialinių ir šeimos reikalų skyrius gali nekreipti dėmesio į jūsų pajamas. Šiuo atveju jūsų uždarbis/pajamos neskaičiuojamos nustatant išmokos dydį.

Draudimo išmokos: jei atsižvelgiant į aplinkybes, jūs

44 galite dirbti kol gaunate draudimo išmokas, dažniausiai jūsų uždirbti pinigai neįtakoja išmokų dydžio. Tai netaikoma, kai mokamos pašalpos asmenims ieškantiems darbo (Jobseekers benefit, JB). Už kiekvieną dieną, kurią dirbote, prarasite išmokos dienos dalį.

- Dauguma socialinių išmokų laikomos apmokestinamomis pajamomis. Svarbu, kad mokesčių inspekcija žinotų apie jūsų situaciją.

Parama dirbantiems asmenims

Pašalpa mažas pajamas gaunančioms šeimoms (FIS): taikomos atitinkamos sąlygos dėl darbo ir atliekamas situacijos patikrinimas. Tai parama vaikus auginančioms dirbančioms šeimoms.

Grįžimo į darbą pašalpa: ši programa taikoma asmenims, kurie ilgą laiką gaudavo socialinės rūpybos pašalpas. Taip padedama jiems pradėti dirbti išlaikant teisę į kai kurias socialines išmokas.

Mokymosi programa: ši programa taikoma asmenims, kurie ilgą laiką gaudavo socialinės rūpybos pašalpas. Taip padedama jiems tęsti studijas išlaikant teisę į kai kurias

socialines išmokas.

45

Darbo konsultantai: tai socialiniai darbuotojai, dirbantys socialinės rūpybos skyriuose, kurie pataria darbo susiradimo ar studijų klausimais.

Visada privalote pranešti Socialinių ir šeimos reikalų skyriui apie bet kokius jūsų gyvenimo sąlygų pasikeitimus.

Informacija internete

Situacijos patikrinimas: www.citizensinformation.ie/categories/social-welfare/irish-social-welfare-system

Pašalpa mažas pajamas gaunančioms šeimoms :
www.welfare.ie/publications/sw22

Grijimo į darbą pašalpa:
www.welfare.ie/publications/sw93 (employees)
www.welfare.ie/publications/sw92 (self-employed)

Mokymosi programa: www.welfare.ie/publications/sw70

For further information on services and opening times, please contact your nearest Centre:

Galway Peoples' Resource Centre (Galway žmonių išteklių centras)	091-564 822	coordinator.galway@congresscentres.net
Noreside Resource Centre (Noreside išteklių centras), Kilkenny	056-776 2146	coordinator.kilkenny@congresscentres.net
Killarney Resource & Information Centre (Killarney išteklių ir informacijos centras)	064-36863	coordinator.killarney@congresscentres.net
Leixlip Resource Centre (Leixlip išteklių centras)	01-624 2511	coordinator.leixlip@congresscentres.net
Congress Resource Centre Letterkenny (Letterkenny kongreso išteklių centras)	074-912 8010	coordinator.letterkenny@congresscentres.net
Limerick People's Resource Centre (Limerick žmonių išteklių centras)	061-416 056	coordinator.limerick@congresscentres.net
Employment Development & Information Centre (Darbo plėtros ir informacijos centras), Longford	043-47515	coordinator.longford@congresscentres.net
Mullingar Congress Information & Development Centre (Mullingar kongreso informacijos ir plėtros centras)	044-934 5060	coordinator.mullingar@congresscentres.net
Newbridge Resource Centre (Newbridge išteklių centras)	045-432 763	coordinator.newbridge@congresscentres.net
North Leitrim Resource Centre (North Leitrim išteklių centras)	071-985 6029	coordinator.northleitrim@congresscentres.net
Congress Employment Information Centre (Kongreso darbo informacijos centras), Tralee	066-712 7617	coordinator.tralee@congresscentres.net
Wicklow Trade Union Centre (Wicklow profsajungų centras)	01-286 6730	coordinator.bray@congresscentres.net
Congress Centres Network (Kongreso centrų tinklas)	01-889 7777	kathleen.mccann@ictu.ie

Centro pavadinimas	Tel.Nr.	El. pašto adresas
Dr. Steven's Resource Centre (Gyd. Steven'o išteklių centras), Athlone	090-647 3001	coordinator.athlone@congresscentres.net
Athy Resource Centre (Athy išteklių centras)	059-863 8523	coordinator.athy@congresscentres.net
Ballina People's Resource Centre (Ballina žmonių išteklių centras)	096-70885	coordinator.mayo@congresscentres.net
Belfast Congress Centre (Belfasto kongreso centras)	048-9096 1111	coordinator.belfast@congresscentres.net
Caherciveen Congress Information Centre (Caherciveen kongreso informacijos centras)	066-947 2866	coordinator.caherciveen@congresscentres.net
Castlebar People's Resource Centre (Castlebar žmonių išteklių centras)	094-902 2814	coordinator.mayo@congresscentres.net
Congress Information & Opportunity Centre (Kongreso informacijos ir galimybių centras), Ennis	065-684 1009	coordinator.clare@congresscentres.net
Cork Congress Centre (Cork kongreso centras)	021-427 5876	coordinator.cork@congresscentres.net
Drogheda Resource Centre (Drogheda kongreso centras)	041-983 5754	coordinator.drogheda@congresscentres.net
Dublin 12 Congress Centre (Dublino 12 kongreso centras)	01-405 9377	coordinator.dublin12@congresscentres.net
Dundalk People's Centre for Information & Training (Dundalk žmonių informacijos ir mokymų centras)	042-933 8820	coordinator.dundalk@congresscentres.net
Dungarvan – The People's Centre (Dungarvan žmonių centras)	058-44099	coordinator.dungarvan@congresscentres.net
The Fingal Centre (Fingal centras)	01-884 5228	coordinator.fingal@congresscentres.net

Glosarijus

Jobseekers Benefit	Bedarbio išmokos
Jobseekers Allowance	Bedarbio pašalpa
Illness Benefit	Ligos išmoka
Invalidity Pension	Invalidumo pensija
Disability Allowance	Nedarbingumo pašalpa
Blind Pension	Aklųjų pensija
Occupational Injuries Scheme	Profesinių susirgimų schema
Supplementary Welfare Allowance (SWA)	Socialinės rūpybos pašalpa
Carer's Benefit	Slaugytojo išmoka
Carer's Allowance	Slaugytojo pašalpa
Half Rate Carer's Allowance	Pusinė slaugytojo pašalpa
Widow/Widower's Contributory Pension	Našlio/našlės mėnesinė pensija
Widow/Widower's NonContributory Pension	Našlio/našlės ne mėnesinė pensija
Widowed Parent Grant	Našlio tėvo/našlės motinos pašalpa
Bereavement Grant	Netekties vienkartinė pašalpa
Death Benefits	Pašalpa už mirusįjį
One Parent Family Payment	Vienišo tėvo/motinos pašalpa
Maternity Benefit	Motinės išmoka
Health and Safety Benefit	Sveikatos ir saugumo išmoka
Child Dependant Allowance	Vaiko auginimo išmoka
Child Benefit	Išmoka už vaiką

Early Childcare Supplement	Pašalpa už mažamečius vaikus
Guardian's Payment (contributory)	Globėjo išmoka (mėnesinė)
Guardian's Payment (non contributory)	Globėjo išmoka (ne mėnesinė)
Adoptive Benefit	Įvaikinimo išmokos
State Pension (transition)	Valstybinė pensija (pereinamojo laikotarpio)
State Pension (contributory)	Valstybinė pensija (įmokų pagrindu)
State Pension (non contributory)	Valstybinė pensija (ne įmokų pagrindu)
Rent/Mortgage Supplements	Nuomos/turto įkeitimo pašalpos
Exceptional Needs Payments	Išmokos išskirtinėms reikmėms
Urgent Needs Payments	Išmokos skubioms reikmėms
Diet Supplements	Pašalpa specialiam maistui
Back to School Clothing and Footwear Allowance	Mokinių pašalpa aprangai ir apavui
Family Income Supplement (FIS)	Pašalpa mažas pajamas gaunančioms šeimoms
Back to Work Allowance	Grįžimo į darbą pašalpa
Back to Education Programme	Mokymosi programa

STRONGER TOGETHER

**CONGRESS
CENTRES
NETWORK**